

Alicia de Larrocha i Conxita Badia, en el moment d'una gravació.

prendre el relleu creador que tan necessari era: Enric Ribó, professional amb il·lusió d'amateur, n'és un dels més destacats capdavanters de primera hora.

Joaquim Rodrigo, tan famós pel *Concert d'Aranjuez*, no ha deixat mai de sentir-se —primer a París o després a Madrid— profundament mediterrani, i totes les seves partitures traspuen, ara que els seus ulls orbs ja no copsen la realitat que l'envolta, els records lluminosos de les visions d'infant, allà a la seva València natal.

Sovint hem comptat amb molt bons músics (Nicolau, Joan Lamote, Casals, Toldrà) que amb unes condicions innates i una gran experiència pràctica han excel·lit en la direcció orquestral sense ni una especial dedicació ni una metòdica formació acadèmica; és ara, amb Antoni Ros-Marbà, que podem parlar d'un director d'especialització plena i de sòlid bagatge tècnic, contrastat en les millors escoles estrangeres.

Rosa Sabater, formada en un ambient on la música vocal omplia totes les hores del dia —el seu pare, Josep Sabater, devia haver dirigit o ensenyat totes les òperes hagudes i per haver—, per força havia de seguir la tradició familiar; però, atzars de la vida, no ha estat el cant sinó el piano el camí que l'ha portada a posar en

evidència i en primer pla el seu temperament exquisit, el seu tremp de músic autèntic.

Referir-se a la història musical catalana vol dir haver de parlar constantment de l'abadia benedictina de Montserrat, l'escola de la qual, creadors i intèrprets, s'ha irradiat pel món sencer; i si bé Ireneu Segarra —director de l'Escolania i de la Capella, autor d'un reputat mètode de cant i iniciador amb els seus *Himnes* del renovament del nostre repertori popular religiós— potser pot, ara, simbolitzar-la millor que ningú, cal que recordem, també, els noms de David Pujol, Gregori Estrada, Cassià Just i Odiló Planàs.

El terme música és realment d'una amplitud molt difícil de delimitar i no ens ha de fer por, si volem ser objectius, d'anar des de l'erudició més científica fins a les expressions més senzilles i espontànies del poble; és allò que estem intentant amb aquestes línies. ¿I qui no s'ha aturat ni que sigui un moment a escoltar alguna de les tendres cançons de Joan Manuel Serrat o, quasi inconscientment, no n'ha taral·lejat un motiu?

Montserrat Torrent, concertista infatigable i mestra competent, és avui la continuadora i el punt de partida d'un renaixement esperançador de la, en altres temps, tan brillant escola orgànica catalana, testimoniada per moltes obres i documents i per alguns escadussers instruments supervivents, més bé o més mal conservats.

L'admirat violoncel·lista Josep Trotta mereixria la cita per molts motius, però sobretot ens agrada donar-li la representació de tota la innumerable legió d'anònims instrumentistes que no han defallit mai en llur tasca obscura i imprescindible de soldats rasos en les formacions simfòniques o de cambra, que mai no s'han deixat vèncer per la rutina quotidiana, i que han conservat immaculades les il·lusions i els amors juvenils.

Fins ara, l'ordre alfabètic ens ha permès de parlar de compositors, intèrprets, científics i crítics, però faltava la cita d'algú que amb visió universitària i de síntesi cultural maldés per integrar els fenòmens musicals amb les circumstàncies sociològiques i històriques paral·leles, que no fes dels estudis musicals un clos hermètic —desencarnat— sinó un capítol més de la nostra història general; Manuel Valls, també compositor, compleix magníficament aquests requisits.

Finalment, també ens faltava un nom allunyat de l'asfalt barceloní i que ens portés el ressò —en representació de totes elles— de l'activitat d'alguna comarca; ¿qui millor, en aquest sentit, que Lluís Virgili, director de l'Orfeó Lleidatà, promotor de tantes i tantes activitats musicals no sols a les terres lleidatanes sinó a tot Catalunya? El seu entusiasme contagiós, ¿quantes i quantes consciències adormides no deu haver despertat?

Les limitacions d'espai ens han imposat aquesta tria difícil i discutible de només una trentena de noms, però ni que sigui a tall d'índex n'esmentarem alguns d'altres que també haurien de